

ב בסיון תשפ"ב, 1.6.2022

גיליון מס' 805

פרשת נשא, ערב שבועות

השפעת קבלת התורה

מאת יואב איתן, קבוצת יבנה

בטקס לציון יום 'השואה והגבורה' התייחס ראש הממשלה נפתלי בנט לאנטישמיות ושאל "מדוע יש אנטישמיות? איך זה שלפני מעל 3,500 שנים פרעה החליט להשמיד את כל הזכרים העבריים, ואלף שנים מאוחר יותר המן רצה להשמיד את כל היהודים? ולמה לפני 700 שנה אנגליה גירשה והרגה את יהודיה, לפני 500 שנה ספרד הלכה בדרכה, ולפני 350 שנה כך גם בתימן? מה המניע והסיבה לאירועים אלו? התשובה היא שאין, אין סיבה לאנטישמיות".

וכך הסביר, "בכל מופע שלה, האנטישמיות... מוצאת כביכול סיבה אחרת. פעם טובחים בנו כי לנו מנהגים שונים... מה שהביא יהודים רבים דווקא להיטמע בגויים ואפילו להתבולל. אבל אז... תקפו את היהודים כי הם נטמעים בסביבה ו"מטמאים" את הגזע... היהודים מצליחים? סיבה לאנטישמיות. היהודים נכשלים ועניים מרודים? סיבה לאנטישמיות. היהודים... מנותקים מאדמתם משך דורות? סיבה לשנוא אותם. היהודים מקימים מדינה מוצלחת וחזקה? סיבה לשנוא אותם. בכל פעם שאנחנו מתפתים להאמין שעברנו לעידן חדש... המציאות מעוררת אותנו לאמת".

ההסבר של חכמי ישראל לשנאת ישראל שונה, ולהבנתם זו קנאה המובילה לשנאה,

(פסיקתא זוטרתא, לקח טוב, יתרו יט) "והר סיני" למה נקרא שמו סיני - שירדה ממנו שנאה לעובדי כוכבים, שהן מקנאין את ישראל בתורתן.

את הרושם הגדול שעשתה קבלת התורה בסיני מתאר המדרש,

(זבחים קטז ע"א) "וַיִּשְׁמַע יְתֵרוֹ לֵהֵן מִדְּיָן" מה שמועה שמע ובא ונתגייר? ... ר' אלעזר המודעי אומר: מתן תורה שמע [ובא], שכשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל [מלכי] עובדי כוכבים אחזתן רעדה בהיכליהן... נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו, מה קול ההמון אשר שמענו, שמא מבול בא לעולם? [אמר להם]... כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם. אמרו לו, מבול של מים אינו מביא, אבל מבול של אש מביא... אמר להן כבר נשבע שאינו משחית כל בשר. ומה קול ההמון הזה ששמענו? אמר להם, חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש לתנה לבניו, שנאמר "ה' עז לעמו יתן" [מיד] פתחו כולם ואמרו "ה' בִּרְךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם".

אומות העולם חשו בשינוי הדרמטי עם מתן התורה, והלכו להתייעץ בבלעם. הם הבינו כי לאנושות הוצג בהר סיני סולם ערכים חדש, ערכים שיכולים לזעזע משטרים אפלים, לשים קץ לעבדות, למנוע מהחזק לנצל את החלש, לשנות את פני החברה האנושית, לתת תקווה חדשה לאנושות, לאפשר שלום.

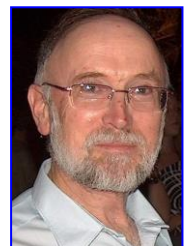
אך מדוע לקנא בעם המתחייב בסולם ערכים שונה, בקיום מצוות התורה? רבותינו הבינו כי עצם קבלת התורה מייצרת חברה שונה - שהיא המושא לקנאה, חברה בה נשמרת התקווה למשפט צדק, חברה בה נשמרת התחשבות בחלש, חברה בה שווים כולם בפני הא-לוהים ובפני החוק.

תזכורת מודרנית לנכונות הסבר ערכי זה לשנאת היהודים, קיבלנו מצורך היהודים בגרמניה, כאשר ערב מלחמת העולם השנייה השיב בסירוב לבקשת השגריר הבריטי שלא לרדוף את היהודים, בהתבטאות הנדירה, כי "בעולם אינם יכולים להתקיים שני עמי סגולה..." (דוד פלוסר מחנים עט).

כדי למנוע את הקנאה ואת שנאת ישראל, הזמינו חכמי ישראל את אומות העולם להצטרף לדרכה הערכית של התורה באחת משתי דרכים, או בדרכה של רות המואביה שהכריזה (רות א, טז) "עַמִּי וְאֵלֹהֵי אֱלֹהֵי", או להסתפק באימוץ שבעת ערכי היסוד ההכרחיים לבניית אנושות מתוקנת, שבע מצוות "בני נוח".

בחג מתן תורה מכיר עם ישראל תודה לבורא העולם, על המהלך הכלל אנושי הדרמטי שהחל ביציאת מצרים ושיאו בקבלת התורה וערכיה, מודה מידי יום ביומו ושנה בשנה. הלוואי ונזכה.

יואב איתן, חבר קבוצת יבנה. בעל תואר Ph.D בתורשה של בעלי חיים. עובד בלול
ובמדגרת קבוצת יבנה.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il